

**Przewodniczący Komisji Budżetu, Finansów
i Polityki Gospodarczej
Rady Gminy Wietrzychowice**

Wietrzychowice, dnia 19 sierpnia 2024 r.

Urząd Gminy w Wietrzychowicach publikuje na stronie internetowej UG informacje dotyczące zagrożenia zanieczyszczeniem powietrza dla Małopolski. Komunikaty te otrzymywane są z Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Tarnowie i przekazywane do instytucji w bazie kontaktowej. Ponadto na budynku Szkoły Podstawowej w Wietrzychowicach jest zainstalowany czujnik jakości powietrza, natomiast na stronie internetowej urzędu gminy znajduje się zakładka dotycząca jakości powietrza.

Ze względu na bardzo złą jakością powietrza w sezonie zimowym, spowodowaną wysoką emisją zanieczyszczeń z domowych palenisk na węgiel i drewno, od lipca 2017 roku na terenie województwa małopolskiego obowiązuje uchwała antysmogowa. Wszyscy mieszkańcy Małopolski mają obowiązek przestrzegać postanowień uchwały. Zgodnie z uchwałą do końca kwietnia 2024 roku należało wymienić wszystkie kotły na paliwo stałe nie spełniające co najmniej klasy 3.

Co wprowadziła uchwała antysmogowa dla Małopolski?

- ❖ Ogranicza powstawanie nowych źródeł emisji zanieczyszczeń

Od 1 lipca 2017 roku w Małopolsce zabroniona jest eksploatacja nowych kotłów na węgiel lub drewno oraz kominków, które nie spełniają standardów emisji określonych w [unijnych rozporządzeniach w sprawie ekoprojektu](#).

Podczas budowy nowego domu lub wymiany obecnego kotła bądź kominka, należy wybrać **przede wszystkim czyste lub niskoemisyjne ogrzewanie** - takie jak podłączenie do sieci ciepłowniczej, ogrzewanie elektryczne, pompę ciepła, panele słoneczne, ogrzewanie gazowe lub lekkim olejem opałowym.

Jeżeli wybierzemy urządzenie na pellet, drewno lub węgiel, musimy zastosować nowoczesny kocioł lub kominek, który **spełnia wymagania ekoprojektu**. Kluczowe jest pierwsze uruchomienie instalacji w miejscu obecnego użytkowania – jeżeli nastąpiło po 1 lipca 2017 roku, powinna ona spełniać wymagania ekoprojektu.

Kocioł na paliwa stałe musi być wyposażony w automatyczny podajnik paliwa (nie dotyczy kotłów zgazowujących) i **nie może być wyposażony w ruszt awaryjny**.

- ❖ Wprowadza wymagania dla jakości stosowanych paliw, aby wyeliminować odpady węglowe i mokre drewno

Od 1 lipca 2017 roku w całej Małopolsce obowiązuje zakaz stosowania mułów i flotów węglowych, które są odpadami węglowymi zawierającymi drobny pył węglowy o ziarnach do 3 mm, wilgoć, popiół i inne zanieczyszczenia powodujące wysoką emisję podczas spalania. Zabronione jest także spalanie węgla oznaczonego jako „miał”, gdyż zawartość frakcji poniżej 3 mm przekracza 15%.

Obowiązuje również zakaz spalania drewna i biomasy o wilgotności przekraczającej 20%. **Oznacza to, że drewno powinno być sezonowane przed spalaniem, co oznacza, że powinno być suszone przez co najmniej dwa sezony.** Suche drewno ma znacznie wyższą kalorycznością i niższą emisję zanieczyszczeń w porównaniu do surowego drewna. Wilgotność drewna można sprawdzić za pomocą urządzeń elektronicznych zwanych wilgotnościomierzami do drewna.

- ❖ Wyznacza okresy przejściowe dla obecnie użytkowanych kotłów na węgiel i drewno

Do końca kwietnia 2024 roku należało wymienić kotły na węgiel lub drewno, które nie spełniają żadnych norm emisyjnych. Obecnie można skorzystać z [dostępnych programów dofinansowania](#) na wymianę kotłów. W przyszłości – po zakończeniu programów dofinansowania – wymiana urządzeń będzie musiała odbywać się we własnym zakresie.

Do końca 2026 roku należy wymienić kotły, które spełniają chociaż podstawowe wymagania emisyjne, czyli posiadają klasę 3 lub klasę 4 według normy PN-EN 303-5:2012.

Kotły spełniające wymagania klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012, które były eksploatowane przed 1 lipca 2017 roku, mogą być użytkowane do końca swojej żywotności.

- ❖ Wprowadza obowiązek wymiany lub doposażenia kominków w urządzenia redukujące emisję

Od 1 lipca 2017 roku nowe instalacje kominków (w tym także ogrzewaczy pomieszczeń, pieców kaflowych oraz popularnej „kozy”) muszą spełniać wymagania ekoprojektu. Dotyczy to także sytuacji instalowania kominka w istniejących budynkach np. w ramach wymiany na nowy.

Od 1 maja 2024 roku dopuszczone będzie używanie tylko kominków i pieców spełniających wymagania ekoprojektu lub kominków, których sprawność cieplna wynosi co najmniej 80%. Dane dotyczące sprawności cieplnej powinna zawierać dokumentacja techniczna lub instrukcja kominka lub pieca.

Urządzenia grzewcze, które nie spełniają wymagań w zakresie ekoprojektu lub sprawności cieplnej na poziomie co najmniej 80%, **od 1 maja 2024 roku muszą zostać wymienione lub wyposażone w urządzenie redukujące emisję pyłu** do poziomu zgodnego z wymaganiami ekoprojektu.

Uchwała antyśmogowa jest aktem prawa miejscowego i **obowiązuje wszystkich** na terenie województwa małopolskiego (poza Krakowem). Dotyczy ona zarówno budynków

prywatnych, jak i budynków gospodarczych, szklarni, tuneli foliowych, lokali usługowych oraz zakładów przemysłowych.

Wprowadzone ograniczenia odnoszą się do instalacji spalających paliwa stałe. Dotyczą instalacji, które bezpośrednio wydzielają ciepło, przekazują je do cieczy, do systemu dystrybucji gorącego powietrza lub do systemu centralnego ogrzewania. **Przepisy te dotyczą więc kotłów, pieców, kominków oraz procesów produkcyjnych, takich jak wędzenie, suszenie, itp.**

W gminnym Punkcie Programu Priorytetowego Czyste Powietrze w 2023 roku złożono 8 wniosków, w 2024 roku do dnia pisania sprawozdania złożono 18 wniosków. Od 22 kwietnia 2024 roku obowiązuje nowa wersja programu Czyste Powietrze w którym wprowadzono np. obowiązek wyboru pomp ciepła oraz kotłów zgazowujących drewno i kotłów na pellet tylko z tych wpisanych na listę zielonych urządzeń i materiałów (lista ZUM).

1 lipca 2021 r. uruchomiono Centralną Ewidencję Emisyjności Budynków, system informatyczny służący do gromadzenia i udostępniania informacji na temat ogrzewania wszystkich budynków w kraju. W związku z tym mieszkańcy gmin będą zobowiązani do składania deklaracji dotyczących eksploatowanych urządzeń grzewczych w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych, których są właścicielami. Ponadto, wznowienie działań w inwentaryzacyjnych w lipcu 2021, wspierane przez przepisy ustawowe, umożliwiło osiągnięcie poziomów inwentaryzacji wskazanych w Programie ochrony powietrza dla województwa małopolskiego (70% do 31.12.2021r. i 90% do 30.06.2022 r.).

Jednakże jednorazowe wypełnienie deklaracji dotyczącej źródeł ciepła i źródeł spalania nie sprawia, że obowiązek ten zanika. Każde nowe zainstalowane źródło ciepła wymaga złożenia nowej deklaracji. Powinniśmy ją zatem powtarzać za każdym razem gdy następuje instalacja nowego lub zmiana dotychczasowego źródła ciepła. Obowiązek składania deklaracji CEEB wynika z ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów.

17 kwietnia 2024 r. Gmina Wietrzychowice podpisała umowę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego dotyczącą dofinansowania projektu pn.: Wdrożenie Programu ochrony powietrza w Gminie Wietrzychowice w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027, Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla środowiska, Działanie 2.5 Wdrażanie Programu Ochrony Powietrza, Typ projektu B. Funkcjonowanie ekodoradców w gminach z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach zadania są realizowane następujące działania:

- Zatrudnienie ekodoradcy na umowę o pracę w wymiarze pełnego etatu na okres 35 miesięcy i 27 dni,
- Wykonanie adaptacji pomieszczenia na punkt obsługi mieszkańców i pokrycie kosztów jego wyposażenia,
- Prowadzenie lokalnych akcji informacyjno – edukacyjnych w zakresie ochrony klimatu, powietrza, uchwał antysmogowych dedykowanych dla każdej grupy społecznej.

Głównym celem projektu jest wsparcie gminy w transformacji energetycznej oraz wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, który dotyczy ograniczenia emisji i zmniejszenia stężeń: pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, benzo(a)pirenu oraz dwutlenku azotu. Wyżej wymienione działania wpłyną na ograniczenie zanieczyszczeń powietrza i tym samym na poprawę jego jakości. Celem szczegółowym projektu jest zwiększenie świadomości mieszkańców regionu w zakresie zagrożeń zdrowotnych związanych z zanieczyszczeniem środowiska, ale również korzyściami wynikającymi z wykorzystania czystych źródeł energii i poprawy efektywności energetycznej. W ramach projektu wskazywane będą korzyści wynikające z wymiany nieefektywnych kotłów węglowych, takich jak poprawa zdrowia, oszczędność, wygoda. Poprzez kampanie edukacyjne, projekt będzie angażował społeczność lokalną. Projekt adresowany jest do mieszkańców Gminy Wietrzychowice i regionu, odbiorcami projektu będą również lokalne instytucje, takie jak szkoła podstawowa, przedszkola, urząd i Gminne Centrum Kultury oraz grupy opiniotwórcze tj. nauczyciele, straż pożarna, sołtysi, koła gospodyń wiejskich.

Efektom projektu będzie poprawa jakości życia i środowiska wszystkich mieszkańców poprzez dostarczanie wsparcia, informacji i edukacji ekologicznej. Wpłynie to na poprawę efektywności energetycznej w domach mieszkańców, co z kolei przyczyni się do zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko i jakość powietrza w regionie. Projekt odpowie też na potrzeby osób niskiego statusu materialnego, które mają trudności w opłacaniu rachunków za energię. Dzięki wymianie nieefektywnych urządzeń grzewczych na ekologiczne rozwiązania oraz podnoszeniu świadomości ekologicznej, emisja szkodliwych substancji zostanie zredukowana, co wpłynie pozytywnie na zdrowie i komfort życia mieszkańców Gminy Wietrzychowice.

Wartość projektu: 395 492,80 zł

Wysokość wkładu z Funduszy Europejskich: 336 168,88 zł

Wysokość wkładu własnego Gminy Wietrzychowice: 59 323,92 zł

W I połowie 2024 roku nie przeprowadzono kontroli zabudowy mieszkaniowej w sprawie przestrzegania uchwały Sejmiku w zakresie wymagań dla jakości paliw i ograniczania powstawania nowych źródeł emisji.

W II połowie 2024 r. jest planowane rozpoczęcie ww. kontroli.